

NOVIOPOSTA

In dit nummer

Santiago de Compostella

Niet slim genoeg

Kerstvogeltje op
Britse luchtpostbladen

Eindejaarsprijsvraag

In dit nummer een heuse prijsvraag !
Ding mee naar een leuke prijs ! Maar
lees wel goed de opgave en de voor-
waarden op blz. 11

Gestileerde Jacobsschelp, zoals die kan worden aangetroffen op locaties langs de route, waar pelgrims onderweg op een gastvrij onthaal kunnen rekenen.

Kaartje met de pelgrimsroutes naar Santiago de Compostella. Toine Lamers vertelt over één van de routes die hij heeft afgelegd in Frankrijk.

Redactie:
J. Mulder
J. Spijkerman
J.M.A.G. Stroom

Fotografie:
W.A. v.d. Wagt

Basis ontwerp:
L. Thijsen

Illustraties:
W. Resink

Expeditie:
F. Piers
Tolhuis 35-17
6537 NN Nijmegen
Tel. 024-3444208

Afb 4: Nieuwjaarskaart (1993), behorend bij het artikel over Britse luchtpostbladen.

De Franse pelgrimswegen naar Santiago de Compostela

In december 2008 heb ik voor Novio-post een lezing gehouden over mijn pelgrimage naar Santiago de Compostela, die met complimenten is ontvangen. Toen ik de leden van de redactie van Novio-posta mijn pelgrimspaspoort (het zgn. "Credential") liet zien, met stempels van kloosters, kerken, gîtes d'étapes (goedkope overnachtingplaatsen) en postkantoren waar ik langsgelopen ben en overnacht heb, vroegen zij mij of ik er een artikel over zou willen schrijven voor ons lijfblad en dat doe ik met veel plezier.

Santiago (Spaans voor St. Jacob) in noordwest Spanje is al meer dan 1000 jaar een pelgrimsplaats. Volgens de legende ligt hier het in 44 A.D. in Jeruzalem onthoofde lichaam van apostel Jacobus de Meerdere begraven. Rond het jaar 800 werd de begraafplaats herontdekt en al gauw kwamen de pelgrims uit alle streken van west Europa om de heilige alle eer te bewijzen. De pelgrims van buiten Spanje kunnen Santiago alleen via Frankrijk bereiken. Er ontstonden in dit land vier grote pelgrimswegen met als beginpunt: Tours, Vezelay, Le Puy-en-Velay en Arles. Hier verzamelden zich de pelgrims om in grotere groepen verder te trekken en zo beschermd te zijn tegen struikrovers en roofridders. Bij de Pyreneeën komen deze wegen samen in de Camino de Santiago, die de pelgrims verder naar Santiago leidt (Afb.1, zie voorblad).

Afb.2: Arles, Yvert 302, Tours, Yvert 442, en Vezelay, Yvert 759).

De startplaatsen van deze routes hadden postaal gezien veel aanzien in Frankrijk wat blijkt uit het feit dat er op postzegels al vroeg aandacht werd besteed. Al de bovengenoemde steden worden afgebeeld op de vroege zogenaamde toeristische postzegels van Frankrijk (Afb.2 en 3)

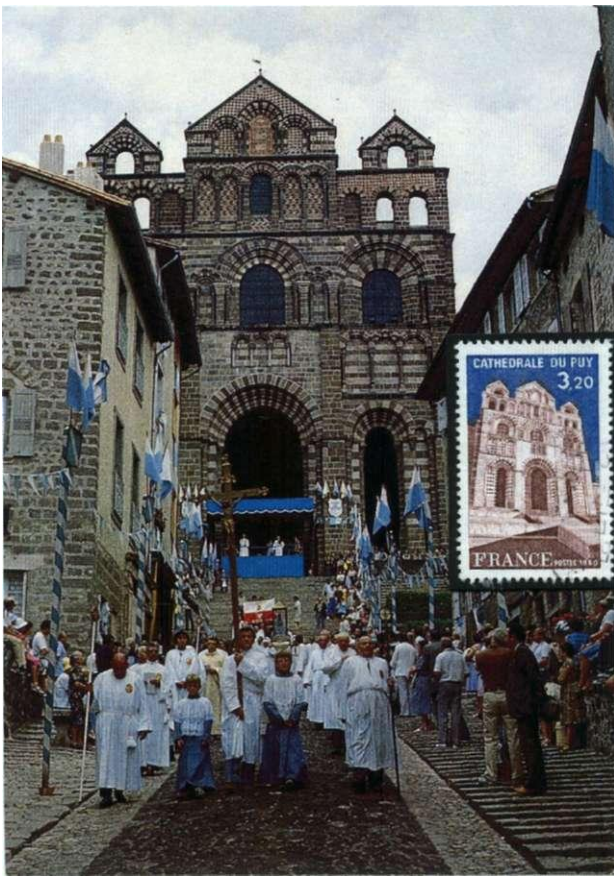
In april 1998, na 500 km te hebben getraind, begin ik mijn wandeltocht in Le Puy-en-Velay. De stad wordt gedomineerd door drie lavakegels (Afb. 3) waarop verschillende monumenten zijn gebouwd. Van links naar rechts op de afbeelding zien we:

- 1) La chapelle St. Michel d'Aiguilhe (Xe eeuw).
- 2) La Notre Dame de France, een gietijzeren beeld van 23 meter hoog, gemaakt van 213 kanonnen die Frankrijk op de Russen veroverde tijdens de Krimoorlog (1854-1855)
- 3) La Cathédrale Notre Dame du Puy (XIe-XIIe eeuw).

De kathedraal is op een bijzondere manier uitgebouwd om de grote aanvoer van pelgrims te kunnen verwerken en heeft een prachtige, met Moorse kenmerken gebouwde voorgevel (Afb.4).

Afb.3: Le Puy, Yvert 290.

Afb 4 La Cathédrale Notre Dame du Puy.

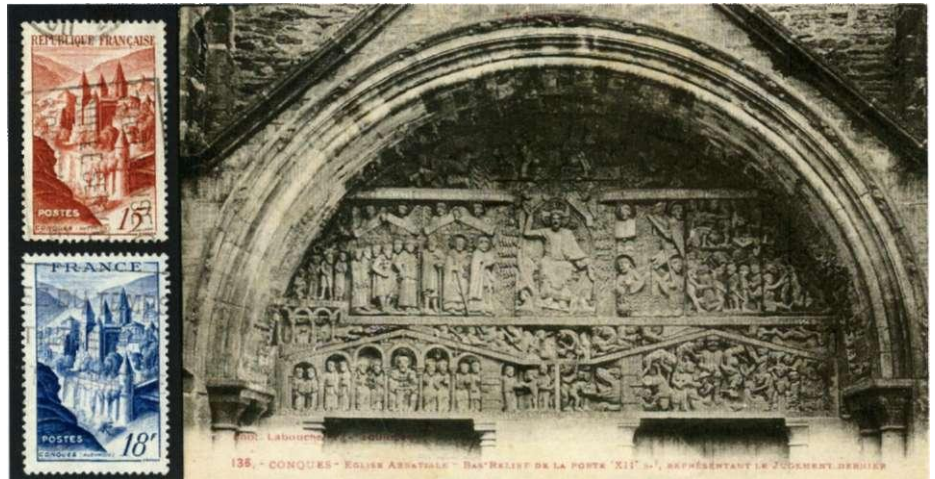
In Cahors hebben ze een pelgrimsmo-
nument van heel ander kaliber. Een
brug, de Pont Valentré (Afb.7) die,
volgens zeggen, met hulp van de dui-
vel gebouwd is om hem op tijd af te
krijgen (XIVe eeuw). Geheel boven in
de muur van de middelste toren is, als
dank voor zijn hulp, een afbeelding
van dit creatuur aangebracht. De
demon is helaas niet te zien op de an-
sichtkaart.

De volgende indrukwekkende plaats
is Moissac. Het interieur van de kerk
uit deze stad is zeer kleurrijk geschild-
erd en bezit veel heiligenbeelden.
Het mooiste vindt men echter niet in
de kerk maar in de kloostergang
(Afb.8), een van de mooiste die ik op
mijn route ben tegen gekomen (XIe-
XIIIe eeuw).

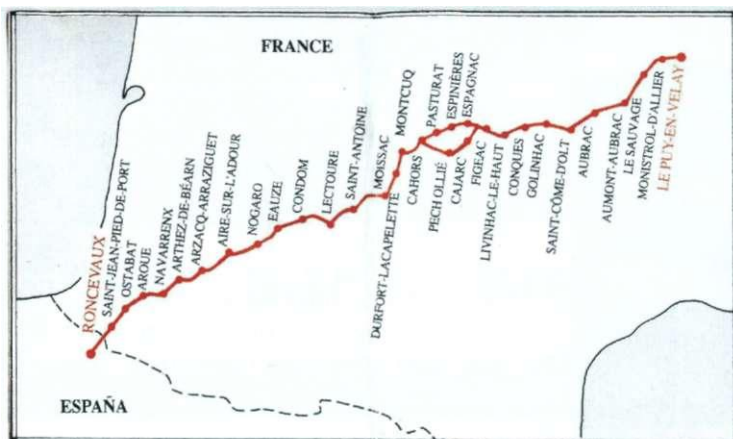
Het gaat te ver om in dit artikel alle
plaatsen die ik ben doorgekomen te
noemen maar in Frans Baskenland kan
ik niet om Navarrenx heen. Zie je in
Frankrijk een versterkte, ommuurde
stad, dan is bijna steeds Sébastien
Vauban (1633-1707) de architect ervan.

Vanuit Le Puy begin ik met mijn tocht
in west-zuidwestelijke richting over
de Via Podiensis naar de Pyreneeën
(Afb.5).

Na een week wandelen door de Au-
brac, geteisterd door harde wind en
zware sneeuwval, arriveer ik in Con-
ques. Hier heeft alles stil gestaan be-
halve de tijd. Je waantje in de middel-
eeuwen. De kerk is van ongekende
schoonheid, ook al heeft die nauwe-
lijks versieringen. De timpaan met het
laatste oordeel is het ultieme hoogte-
punt (Afb. 6).

Afb 6 Conques.

Afb 5 de route

Afb 7 Pont Valentré

Dit is niet het geval bij Navarrenx die de ommuring al 100 jaar vóór Vauban had verwezenlijkt. Daar zijn de bewoners bijzonder trots op. Gebruik in deze stad de naam Vauban maar niet want dan is het mogelijk dat je er op z'n Middeleeuws gevierendeeld wordt. Dat het toen al stevige stadsmuren waren, toont de ansichtkaart van afbeelding 9.

Na een maand wandelen (± 800 km) kom ik aan in het laatste Franse stadje op deze route, St. Jean-Pied-de-Port, gelegen aan de voet van de Pyreneeën (Afb.10).

Afb. 10 St. Jean-Pied de Port

Hier ontmoet ik een groot aantal pelgrims omdat dit de plaats is waar veel mensen aan de pelgrimage beginnen. In één dag ga ik de Pyreneeën over (27 km) en kom in Roncevaux (Roncesvalles). Dit is de eerste stad die de pelgrims in Spanje aandoen, het begin van de Camino de Santiago.

Net als iedere pelgrim ga ik nooit op pelgrimage zonder Credential, een paspoort waarmee pelgrims toegang krijgen tot de kloosters, gîtes d'étapes en refugio's om daar te overnachten. Ze geven je daar ook een stempel in dit document. Elke stad en elk dorp op de route heeft een eigen stempel. Als filatelist van de zegels van Frankrijk ben ik ook regelmatig een postkantoor binnen gelopen om daar een stempel te vragen. Ik heb het altijd gekregen. Afbeelding 11 laat een aantal van deze verschillende stempels zien.

Afb. 9 Navarrenx

Toine Lamers

Afb. 8 Moissac

Noviopostje 2

Jo Toussaint heeft een artikel geschreven in het blad "ThemNews" van de vereniging "Thematics Southern Africa". Het hem toegestuurde blad heeft hij uitgeleend, maar tot nu toe niet terugontvangen. Helaas weet hij niet meer wie de lener is. Zou de eerlijke lener het blad binnenkort bij hem willen terugbrengen?

J. Toussaint, Waterstraat 43, Beek Ubbergen, tel. 024-6841851

Afb.11: Het Credential del Peregrino met de stempels, verzameld tijdens de eerste dagen van mijn pelgrimstocht in 1998.

Niet slim genoeg ...

Op deze prentbriefkaart uit 1912 is door de postbode een grote '4' gezet, als teken dat de kaart onvoldoende gefrankeerd was. De ontvanger van de kaart heeft vier cent 'strafport' moeten betalen voordat hij hem in ontvangst kon nemen.

De briefkaart is gefrankeerd met een postzegel van 1 cent, het tarief voor binnenlands drukwerk. Een briefkaart gold als drukwerk wanneer er een wens van maximaal vijf woorden op stond plus de naam of namen van de afzender(s). Bij meer dan vijf woorden gold het binnenlandse briefkaarttarief van 2,5 cent.

In het begin van de twintigste eeuw was elke cent er één, dus afzenders van briefkaarten probeerden hun kaarten altijd tegen het laagste tarief verzonden te krijgen. Meestal deden ze dat door alleen korte wensen te gebruiken, maar soms schreven ze daarnaast een heel bericht onder de postzegel. Als de ontvanger de postzegel van de kaart afstoomde, kon hij dat bericht lezen. Vaak wees de afzender van de kaart de ontvanger op zo'n verborgen bericht door de afkorting 'z.o.p.' op de kaart te zetten: 'Zie Onder Postzegel'. Maar de Post kende die truc natuurlijk ook, dus menige ontvanger van een dergelijke kaart heeft toch strafport moeten betalen.

Wat is er nu met deze prentbriefkaart aan de hand? Er is geen verborgen bericht te zien onder de postzegel en de wens bestaat uit precies vijf woorden: 'Ff. et p.r.'. Dit zijn gebruikelijke termen in die tijd: 'Pour féliciter et pour remercier'. Tegenwoordig zouden we zeggen: 'Gefeliciteerd en bedankt'. En dan volgen de namen: 'Familie Moors', 'A.L. Leswel', 'W. Eldra en R. Etour'. Wie die namen zorgvuldig leest - en dat deed de postbode blijkbaar - ziet in de laatste drie de verborgen boodschap:

'Alles wel, weldra retour'. En de postbode constateerde daarmee ook dat er dus te weinig port betaald was door de afzender...

Het tarief voor een onvoldoende gefrankeerde kaart bedroeg in die tijd het ontbrekende port plus 2,5 cent, in dit geval $1,5 + 2,5 = 4$ cent.

J Spijkerman

